

Undervisningsmateriale

dansk sprog

udvandrerne

— rørende
skæbnefortællinger
i ord, sang
og musik

Teatergrad

dit byrum. dit teater.

Udvandrerne

— rørende skæbnefortællinger
i ord, sang og musik

Undervisningsmaterialet er velegnet til undervisning på
gymnasie- og udskolingsniveau.

Undervisningsmaterialet kan hentes på dansk dansk.dk og
teatergrad.dk.

Udarbejdet af Emilie Bach, cand.mag. i engelsk og psykologi.

Medvirkende Josephine Raahauge,
Wahid Sui Mahmoud + Marie Louise von Bülow

Instruktør Sandra Yi Sencindiver

Dramatiker Julie Petrine Glargaard

Komponist Marie Louise von Bülow

Scenograf Mona Møller Schmidt

Lysdesign Martin Danielsen

Lydkonsulent Emil Sebastian Bøll

Grafik Nethe Ellinge Nielsen, Trefold

Producent Christine Worre Kann

Aldersgruppe fra 15 år

Teatergrad

Frederikssundsvej 62, Baghuset, kld.

2400 København NV

Tlf.: 5195 3029

Email: info@teatergrad.dk

Website: www.teatergrad.dk

1. udgave, 1. oplag, november 2018

© Teatergrad, København 2018

Oversigt

Introduktion

- Om materialet **4**
- Om danskdansk **5**
- Om forestillingen **5**

Læringsmål

- Officielle læringsformål i folkeskolen **6**
- Officielle læringsformål i gymnasiet **7**

Opgaver og øvelser

- Forestillingen – hvad handlede den om? **9**
- 1. Analyse- og skriveopgave:
Resumé (dansk, samfundsfag, drama) **10**
- 2. Refleksions- og diskussionsøvelse:
Modersmål og identitet (dansk og samfundsfag) **11**
- 3. Analyse- og diskussionsøvelse:
Artikler VS sceneuddrag (dansk, samfundsfag, dramatik) **14**
- 4. Definitions- og refleksionsøvelse:
Begrebsafklaring (dansk og samfundsfag) **16**
- 5. Informationssøgning:
Lav en historisk tidslinje (dansk og samfundsfag) **17**
- 6. Definitions- og refleksionsøvelse:
Navne- og spejløvelse og collageforestilling (dramatik) **18**
- 7. Analyse- og fortolkning af lyrik:
Skriv et vers til ”Vi Vandrere” (dansk) **20**
- 8. Refleksions- og diskussionsøvelse:
Danmark-collage (dansk, samfundsfag og dramatik) **21**
- 9. Analyse- og skriveopgave:
Fortolk og skriv en kronik (dansk og samfundsfag) **22**

Introduktion

// Om materialet

Kære underviser

Med forestillingen »Udvandrerne« ønsker teatret dansk dansk at afspejle mangfoldigheden i det danske samfund. Med rørende skæbnefortællinger, som er baseret på interviews med udvandrere i Danmark, mener vi, at forestillingen er vedkommende for alle. Særligt relevant er den også for skoleklasser bestående af elever med forskellige baggrunde. Forestillingen og dette tilhørende undervisningsmateriale kan åbne op for gode klassesamtaler om, hvad det betyder at flytte fra et land til et andet, samt hvilke følelser, muligheder og komplikationer det kan bringe med sig. Eleverne skal med forestillingen og de foreslåede øvelser inspireres til at opnå en dybere forståelse for hinandens baggrundshistorier og synsvinkler og, gennem bearbejdningen af forestillingens tematikker, blive bedre til at spejle sig i hinanden.

Undervisningsmaterialet er udviklet som et supplement til forestillingen »Udvandrerne« og kan bruges til undervisning på gymnasialt niveau såvel som i udskolingen. Med afsæt i bekendtgørelsen om de gymnasiale uddannelser samt udskolingen har undervisningsmaterialet både et dannende og et uddannende formål, og underviseren kan frit plukke og lade sig inspirere af de øvelser, der bedst passer til den enkelte klasse.

Med undervisningsmaterialet kommer de studerende til at arbejde med informationssøgning og -bearbejdning, analyse, fortolkning og vurdering af forskellige tekster. Desuden skal de arbejde med forskellige diskussions- og refleksionsøvelser, skriveøvelser samt kropslige og kreative opgaver inden for fagene dansk, samfundsfag og dramatik.

// Om danskdansk

danskdansk laver samfundsrelevant teater, som afspejler det mangfoldige danske samfund. Vi giver plads til stemmer, perspektiver og historier, der åbner op for det ufortalte, og som forvandler stereotypen, fordommen og klicéen til mennesker af kød og blod; komplekse og flerdimensionelle. Vi har alle brug for at se os selv i spejlet i kunsten og kulturlivet.

Vi skaber scenekunst, der bygger bro på kryds og tværs af baggrunde, og vi stræber efter at skabe rum, hvor vi kan mødes i ligheder og lære af forskelle. Vi udvider dansk identitet og tager ejerskab.

danskdansk er en del af byrumsteatret Teatergrad, som bringer teater ud til folk dér, hvor de er. danskdansk ledes af kunstnerisk leder / instruktør / skuespiller Sandra Yi Sencindiver og administrativ leder / producent Christine Worre Kann.

// Om forestillingen

Udvandreren er gæstearbejderen, der søgte arbejde og muligheder i et nyt land med en fremmed kultur, et uforståeligt sprog og sære skikke. Udvandreren er også den politisk forfulgte, der søgte friheden til at tro og mene, hvad hun ville. Udvandreren er også ham som kærligheden trak så stærkt i, at han gik om bord på et skib og sejlede over Atlanten. Og udvandrerne er de børn og voksne, der som familie flygtede fra nazisterne til Sverige, men på vejen strandede i Danmark.

I »Udvandrerne« oplever vi disse knusende, ubegribelige og betagende skæbnefortællinger. Fortællinger om mennesker, der turde tage springet. Beretninger om mennesker, der gav fanden i det liv, de lagde bag sig. Historier om mennesker der bad til, at det var rejsen, der ikke bare ville ændre deres, men deres børn og børnebørns liv. »Udvandrerne« er historier om mennesker, der alle rejste af lyst eller nød – drevet af én drøm. Drømmen om et andet liv. »Udvandrerne« er drømmene fortalt i ord, toner og klange, baseret på interview med udvandrere.

Læringsmål

Forestillingen anbefales for aldersgruppen 15+ år og tager fat i nogle aktuelle temaer og problemstillinger, som passende kan bringes ind i undervisningen af elever i 8.-10. klasse i folkeskolen samt af elever på 1., 2. og 3. klassetrin i de gymnasiale uddannelser.

// Officielle læringsmål i folkeskolen

Bekendtgørelsen om folkeskolens formål angiver, at eleverne skal blive "fortrolige med dansk kultur og historie og få forståelse for andre lande og kulturer" (uvm.dk), mens de skal forberedes på "deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre" (uvm.dk). Derfor lægger materialet op til, at eleverne i arbejdet med forestillingen lærer at reflektere over det samfundsbillede og de problematikker, der belyses i »Udvandrerne« og forholde sig til deres relevans til det Danmarks- og verdensbillede, vi ser i dag.

Jævnfør de fælles faglige mål for fagene dansk og samfundsfag i grundskolens 8.-10. klassetrin opfylder undervisningsmaterialet kravene om, at eleven skal kunne:

"Undersøge, analysere, fortolke og forholde sig kritisk over for tekster".

"Arbejde med samfundsmæssige problemstillinger inden for politik, økonomi og sociale og kulturelle forhold".

// Officielle læringsmål i gymnasiet

I henhold til gymnasiebekendtgørelsens formål at ”forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre” (retsinformation.dk) lægger opgaverne og øvelserne i dette materiale op til, at eleverne lærer at reflektere over, udtrykke sig og vurdere egne og andres holdninger til historiske og samfundsrelevante problematikker.

Nedenfor beskrives kort, hvordan forestillingen »Udvandrerne« og det tilhørende undervisningsmateriale opfylder de officielle faglige mål i fagene dansk, samfundsfag og dramatik jævnfør de gældende læreplaner fra august 2017:

Dansk A:

Undervisningsmaterialet tager højde for og lever op til læreplanens krav til faget dansk A om, at eleven bl.a. skal kunne:

”Dokumentere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund”.

”Analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke-fiktive tekster i alle medier”.

”Anvende centrale skriftlige fremstillingsformer (herunder redegøre, diskutere, analysere, fortolke og vurdere) med formidlingsbevidsthed”.

Samfundsfag A, B og C:

Læreplanerne for samfundsfag A, B og C kræver, at eleven som en del af kernestoffet skal lære om sociologi, herunder identitetsdannelse, socialisering samt sociale og kulturelle forskelle. Herudfra opfylder undervisningsmaterialet læreplanens krav om, at eleven skal kunne:

”Anvende viden, begreber og faglige sammenhænge fra kernestoffet til at forklare og diskutere samfundsmæssige problemer”.

”Undersøge sammenhænge mellem relevante baggrundsvARIABLE og sociale og kulturelle mønstre”.

Dramatik B og C:

Ved brug af undervisningsmaterialet opfyldes læreplanernes krav til faget dramatik B og C om, at eleven bl.a. skal kunne:

”Skabe og forstå konkrete sceniske udtryk”.

”Forstå og anvende centrale teknikker fra forskellige scenekunststraditioner”.

”Arbejde kreativt, innovativt og selvstændigt i samspil med andre med henblik på at udvikle og realisere sceniske idéer for eller med en målgruppe”.

Opgaver og øvelser

// Forestillingen

Hvad var det nu, den handlede om?

»Udvandrerne« er historier om mennesker, der alle rejste af lyst eller nød – drevet af én drøm. Drømmen om et andet liv. »Udvandrerne« er drømmene fortalt i ord, toner og klange, baseret på interview med udvandrere. Stærke følelser af hjemve, frihed, frustration, lykke og sorg er blot et udsnit af det følelsesmæssige aspekt af at skulle forlade sit hjemland og bosætte sig i et nyt. Er jeg stadig den samme? Hvor er min plads i det her land? Forestillingen afspejler mangfoldigheden i det danske samfund og belyser de problematikker, der kan opstå i kulturmødet mellem forskellige befolkningsgrupper.

1 // Analyse- og skriveopgave

Materialer: Noget at skrive med og på.

Mest relevante fag: Dansk, samfundsfag og drama.

Niveau: Gymnasie og udskoling.

Formål: Denne opgave handler om at genfortælle handlingen i forestillingen og eventuelt indføre de elever, der ikke har set forestillingen, i handlingen. Opgaven handler derudover om at aktivere elevernes analytiske sans inden deres videre arbejde med forestillingen.

Forslag til lektie:

Skriveøvelsen kan med fordel gives til eleverne som lektie lige efter, de har set forestillingen.

Forøvelse:

Start med at spore ind på forestillingens handling med en hurtig fortælleøvelse:

- Underviseren peger på en af eleverne, som skal fortælle om forestillingen.
- Hver enkelt elev skal fortælle i max. 10-15 sekunder.
- Underviseren peger på en ny, som fortsætter med at fortælle.
- Det er vigtigt at den, der fortæller, ikke går i stå i fortællingen.
- Fortsæt indtil I synes, I er kommet omkring forestillingens handling.

Opgave:

Hver elev skal skrive et resumé af forestillingen. Resuméet må ikke fylde mere end en halv A4 side og må gerne indeholde detaljer, som ikke indgik i fortælleøvelsen.

Hvis der er elever, som ikke har set forestillingen, skal de hver især udarbejde et resumé sammen med en, der har set forestillingen.

Den, der ikke har set forestillingen, har til opgave at spørge ind til handlingen og hjælpe med at skære resuméet ind til benet.

2 // Refleksions- og diskussionsøvelse

Materialer: Computere/tablets/smartphones til informationssøgning samt udprint af Kopiark 1 (scene 12) og evt. udprint af afsnittene fra bogen ”Det Sproglige i Dansk”.

Mest relevante fag: Dansk og samfundsfag.

Niveau: Gymnasie og udskoling.

Formål: Formålet med denne øvelse er at vække elevernes refleksive og analytiske sans og, gennem fælles- og gruppediskussioner, at give dem et indblik i begrebet identitetsdannelse samt i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund.

Forøvelse:

Klassen taler i plenum og genopfrisker, hvordan de oplevede scene 12 ”Huden” sammen med sangen ”My Love”, da de så forestillingen. Hvilken virkning havde scenen på dem og hvorfor?

Eleverne inddeles i grupper af 2-3, og de kigger på Kopiark 1 (scene 12) og finder sammen ud af, hvilke sprog de fremhævede sætninger, som synges i scenen, står på. Måske ved de det, og ellers kan de bruge funktionen ”registrer sprog” i Google Translate.

Øvelse:

Eleverne læser hver især afsnittet ”Modersmål, andetsprog, fremmedsprog” og ”Sprog og identitet” fra bogen ”Det Sproglige i Dansk”. Afsnittene kan findes hos Systime på nedenstående links og kræver ikke login.

Modersmål, andetsprog, fremmedsprog (1,3 NS):

> <https://sprog dansk.systime.dk/index.php?id=161>

Sprog og identitet (1,4 NS):

> <https://sprog dansk.systime.dk/index.php?id=160>

Eleverne diskuterer derefter i grupperne følgende spørgsmål:

1. I hvilke scener kan du huske, at der blev skiftet mellem forskellige sprog?
2. Forstod du de dele af stykket, som ikke blev udført på dansk? I så fald, hvilke?
3. Hvilken virkning har det, at der skiftes mellem sprogene i forestillingen?
4. Hvilken forskel ville det have gjort, hvis det hele blev udført på dansk?
5. Hvordan tror du, stykket virker på et publikum, der ikke taler dansk?
6. Hvor mange sprog kan du tale?
7. Hvordan føles det, når du skal tale på et andet sprog end dit modersmål?

8. Hvad tror du, det betyder for et menneske, hvis man ikke længere kan bruge sit sprog som før?
9. Giver det mening at tale om modersmålet som hud og andre sprog som tøj, man tager på? Hvorfor?
10. Hvor meget af din identitet ligger i dit modersmål? Og hvorfor?
11. Hvem er du uden dit sprog?

Uddrag fra »Udvandrerne«
Scene 12 (inklusive sprogangivelser)
”HUDEN, MY LOVE”

WAHID

Der er over 7000 sprog i verden. Jeg kan tale fire.
Og selv hvis jeg lærte dem alle, ville der stadig kun være ét,
der var mit.
Mit modersmål. Selve det her. Huden.

JOSEPHINE

Og hvis huden bliver taget fra mig, hvad har jeg så? Jeg kan ikke tale
fra hjertet på andet end mit modersmål. Jeg kan ikke blive vred på
dansk. Jeg kan ikke nuancere på engelsk. Jeg er ikke sjov på tysk.
My love (engelsk)

WAHID

De sprog, vi lærer, er som tøj vi tager på kroppen.
Mon amour (fransk)

JOSEPHINE

Sweatre, halstørklæder, varme sokker.
Gode at have.
My liefde (afrikaan)

WAHID

Men modersmålet er selve huden.
En livsnødvendig kappe, der skærmer mig mod gift og vira.
Askim (tyrkisk)

JOSEPHINE

Kroppens egen solskærm, der kanaliserer selv de blideste berørin-
ger over i en følelse.
Mera pyara (punjabi)

WAHID

Mit modersmål er sproget for min første kærlighedserklæring.
Dashuria ime (albansk)

JOSEPHINE

Sproget der bærer mine erindringer.

Habi (arabisk)

JOSEPHINE

Og det eneste sprog, jeg kan huske min mors sidste ord på.

Jacaylkayga (somalisk)

WAHID

Sig ikke, jeg ikke må lære mine børn det. Sig ikke, det er udansk. For det er mig. Det er alt det, der holder sammen på mig.

JOSEPHINE & WAHID

Det her er mit sprog.

Jeg har en stemme. Det er min stemme jeg taler med.

Det her er min stemme. Mit modersmål.

Min kærlighed (dansk)

3 // Analyse- og diskussionsøvelse

Materialer: Computere/tablets/smartphones til at læse kronikkerne på samt udprint af Kopiark 2 og Kopiark 3 (scene 13 og 17) til alle.

Mest relevante fag: Dansk, samfundsfag og dramatik.

Niveau: Gymnasie.

Formål: Formålet med denne øvelse er at aktivere elevernes analytiske og argumentative sans og give dem en indgang til kronikgenren, inden de til sidst i opgavesættet selv skal skrive en kronik, som skal bygges på deres egne argumenter. Desuden skal øvelsen give eleverne et bedre indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund.

Link til artiklen: ”Dansk er et ugæstfrit sprog” (3 NS):

> https://www.information.dk/debat/2017/10/dansk-ugaestfrit-sprog?lst_srs

Link til artiklen: ”Engelsk? ‘Thumbs Up!’ Arabisk? Buuuuh!” (3,4 NS):

> <https://www.information.dk/debat/2017/10/engelsk-thumbs-up-arabisk-buuuh>

Forslag til lektie:

Eleverne kan med fordel læse de to debatartikler hjemme, da de udgør henholdsvis 3 og 3,4 normalsider

Forøvelse:

Eleverne læser artiklerne hjemmefra og skriver et meget kort resumé over dem begge. Derudover skal de skrive tre hovedpointer ud for hver artikel, som indkapsler, hvad debattørerne har på hjerte.

Øvelse:

Eleverne deles ud i grupper af 3-4 personer. De genopfrisker, hvad artiklerne handlede om og bliver enige om, hvilke hovedproblematikker, der bliver gjort udtryk for i begge artikler. Eksempler på hovedproblematikker ses nedenfor:

- Sproget som en pludselig barriere imod at føle sig hjemme.
- At blive mødt med ugæstfrihed i det land, man skal kalde hjem.
- At føle en sorg, når man ikke længere deler modersmål med sit barn.
- Man skal være stolt af sit modersmål, uanset hvor man kommer fra.
- Danskere kan blive bedre til at sætte sig i de nyttilkomnes sted.

Læreren og grupperne samler op på gruppediskussionerne, og læreren skriver noter på tavlen.

Klassen snakker om, hvordan de to debatartikler ligner hinanden. Hvor er skribenterne enige med hinanden, og hvor er de måske ikke?

Eleverne deles igen ud i grupperne og får udleveret scene 13 og 17 fra »Udvandrerne« (Kopiark 2 + Kopiark 3).

I grupperne læser eleverne scenerne op for hinanden (i dramatikfaget får eleverne besked på at udføre scenerne foran hinanden)

Grupperne sammenligner de to udvalgte scener med de noter, der blev skrevet på tavlen om debatartiklerne fra Information. Deres diskussion skal tage udgangspunkt i følgende arbejdsspørgsmål:

1. Hvordan kan man forbinde problematikkerne i artiklerne med de to scener fra »Udvandrerne«?
2. Hvordan indkapsler de to scener de aktuelle samfundsmæssige problematikker, som ses i debatartiklerne?
3. Beskriv forskellen i fortællestilen i de fire forskellige tekstuddrag.
4. Behandler de fire tekster det samme tema? I så fald, hvilket?
5. Hvordan kan teater bruges til at fortælle noget samfundsaktuelt på en anden måde, end en debatartikel eller kronik kan?

Klassen samler til sidst op på gruppernes arbejde i fællesskab.

4 // Definitions- og refleksionsøvelse

Materialer: Computere/tablets/smartphones til informationssøgning og evt. noget at skrive med og på.

Mest relevante fag: Dansk og samfundsfag.

Niveau: Gymnasie og udskoling.

Formål: Denne opgave har til formål at træne eleverne i informationssøgning og begrebsdefinition samt at invitere dem til refleksion og diskussion om særlige ordvalg.

Forøvelse:

Eleverne får hver især 5 minutter til at slå op, hvad det vil sige at være henholdsvis flygtning, indvandrer og udvandrer. De kan fx slå det op på Google eller i Den Store Danske.

Eleverne får 2 minutter til at skrive så mange noter som muligt omkring det, de har slået op, og det de selv associerer med de forskellige begreber.

Øvelse:

Eleverne taler med sidemanden om, hvilke informationer de fandt frem til om de forskellige begreber, og de brainstormer sammen, hvad de hver især forbinder med dem og hvorfor.

Eleverne taler om, hvorfor de tror, forestillingen hedder »Udvandrerne« og ikke fx »Indvandrerne«?

(Fx kan det argumenteres, at man med ordet »udvandrer» også fokuserer på alt det, der efterlades frem for blot at fokusere på mødet med det nye)

Klassen taler i plenum om de forskellige begrebsassociationer.

Teatret dansk dansk har med forestillingen »Udvandrerne« haft en målsætning om at portrættere styrken i menneskers vandring i verden og fortælle om overleverne og drømmerne i et ærligt perspektiv. Forestillingen »Udvandrerne« søger at vække en følelse af genkendelighed i det fremmede frem for vise unuancerede fortællinger som dem, man ofte ser i medierne.

5 // Informationsøgning

Materialer: Computere/tablets/smartphones til informationsøgning og noget at skrive med og på.

Mest relevante fag: Dansk og samfundsfag.

Niveau: Gymnasie og udskoling.

Formål: Denne øvelse skal træne eleverne i informationsøgning og give dem et overblik over indvandring og udvandring i Danmarkshistorien.

Øvelse:

Eleverne inddeles i bogstavs-matrixgrupper og får 45 minutter til at udfylde så mange punkter på en tidslinje over ind- og udvandring i Danmark fra 1800-tallet til i dag. Alle elever i grupperne skriver tidslinjen ned på deres eget stykke papir.

Grupperne deles nu op i tal-matrixgrupper og får 15 minutter til at finde sammen og sammenligne deres udfyldte tidslinjer med de andre grupper og evt. tilføje nye punkter, som de i den første gruppe ikke fik med.

Én gruppe udvælges slutteligt til at præsentere deres tidslinje foran læreren og resten af klassen.

Indsæt elevernes navne i matrix-skemaet for at danne grupper, som kan blandes på kryds og tværs.

MATRIX	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					
5					

6 // Definitions- og refleksionsopgave

Materialer: Evt. noget at skrive noter med og på.

Mest relevante fag: Dramatik.

Niveau: Gymnasie og udskoling.

Formål: Denne opgave har til formål at give eleverne indsigt i de forskellige scenekunststraditioner og deres respektive centrale teknikker. Den består af en forøvelse, to små opvarmningsøvelser som tager afsæt i nogle elementer fra »Udvandrerne«, samt en større øvelse hvor eleverne i grupper skal skabe en mini-forestilling.

Forøvelse:

Læreren og eleverne brainstormer i fællesskab og skriver evt. noter på tavlen. Brainstormingen tager udgangspunkt i følgende spørgsmål:

1. Hvad forstår I ved ordet collage?
2. Hvad vil det sige at bruge ordet collage om en teaterforestilling?
3. Hvilke former for scenekunststraditioner og fortælle teknikker kender I?
4. På hvilken måde er »Udvandrerne« en collageforestilling?
5. Hvilke forskellige former for fortælle teknikker blev der brugt i »Udvandrerne«? (mange forskellige historier fortalt i fragmenter både non-verbalt, musikalsk og gennem monolog og dialog, scenen delt op i forskellige "rum".)
6. Hvilken styrke ligger der i forestillinger, som bruger forskellige former for fortælle teknikker, og som blander non-verbale scener med verbale scener?

Opvarmningsøvelse 1 – Mange navne:

Øvelsen tager udgangspunkt i Scene 8 "Mange navne" fra forestillingen »Udvandrerne«, hvori karakteren Mehmet fortæller om sin oplevelse med at blive kaldt alle mulige navne. Manuskriptuddraget kan ses herunder:

MEHMET

Jeg er kendt under mange navne.

Medarbejderen på Starbucks skriver "Mammut" på min kop.

Hans kollega sætter låg på. "Memo" kalder hun ud i rummet. Hun ser på koppen, og

retter sig selv. "Nej, undskyld – Mammo!?"

På Borgerservice kalder de mig Makmut. På renseriet hedder jeg Mambo. Faktisk Mr.

Mambo, På jobcenteret har jeg mere end én gang heddet Mimbo.

Min nye nabo

kalder mig Mened. ... Martin, hvis det skal gå stærkt.

I opvarmningsøvelsen skal alle elever gå rundt blandt hinanden på gulvet.

Når to elever får øjenkontakt med hinanden, skal de give hinanden hånden og sige ”Hej, jeg hedder (navn)”. Så snart de har sagt deres navne, bytter de navn, så den ene elevs navn nu er den anden elevs navn og omvendt.

Eleverne går nu videre og hilser på nye elever ved at give hånd og sige ”Hej, jeg hedder (det nye navn)”, og derefter bytter de navn med hinanden igen.

Når en elev til sidst møder sit eget navn, må han eller hun sætte sig ned.

Øvelsen fortsætter, indtil alle har fået deres rigtige navne tilbage.

Opvarmningsøvelse 2 – Spejlet:

Klassen diskuterer i plenum ud fra følgende spørgsmål:

1. Hvor meget betyder rekvisitterne i en forestilling?
2. Hvordan benyttede skuespillerne sig af rekvisitterne i »Udvandrerne«? (lamper, plader, tøj, kuffert, spejlkasse)
3. Hvordan fungerede spejlkassen som rekvisit? Hvad kan spejlet symbolisere?

(»Udvandrerne« har bl.a. som budskab, at man skal kunne spejle sig i fremmede, uanset hvad eller hvor de kommer fra)

Spejl dig i en anden: Eleverne deles ud i grupper af 2 personer og laver en spejløvelse. De kigger hinanden i øjnene under hele øvelsen. I de første minutter foretager den ene elev nogle langsomme bevægelser og følelsesudtryk ud fra forestillingens tematikker, mens den anden elev spejler alle de samme bevægelser. Derefter bytter de roller, så den anden elev udfører bevægelserne, og den første elev er spejlet.

Øvelse – Collage:

Eleverne inddeles i grupper af 2-3 personer, som skal skabe en mini-collageforestilling ud fra temaet **AT FLYTTE FRA NOGET**.

Grupperne skal skabe tre scener ud fra det angivne tema. Én scene skal bestå af en monolog eller dialog, én scene skal være non-verbal, og én scene skal være musikalsk. Gruppernes forestillinger skal højst vare 7 minutter.

Grupperne opviser deres mini-collageforestillinger for hinanden.

Til sidst diskuterer klassen i plenum, hvordan det fungerer at bruge mange forskellige former for dramatiske fortælle teknikker i en collageforestilling.

7 // Analyse og fortolkning af lyrik

Materialer: Noget at skrive med og på samt udprint af sangen ”Vi Vandrer” (Kopiark 4) til alle.

Mest relevante fag: Dansk.

Niveau: Gymnasie og udskoling.

Formål: Denne øvelse har til formål at træne eleverne i analyse og fortolkning af lyrik samt at udvikle deres kreative og innovative evner og kritiske sans i arbejdet med digt- og sangskrivning.

Øvelse:

Eleverne inddeles i grupper af 2-3 personer og analyserer og fortolker sangen ”Vi Vandrer”. De læser sangteksten op for hinanden i gruppen, så de får en bedre forståelse for stemningen, ordlyden og rimmønstret. De starter derefter en diskussion på baggrund af følgende arbejdsspørgsmål:

1. Hvor lange er versene/stroferne?
2. Hvilken slags lyrik har vi med at gøre? – bunden form med metrisk vers eller frie vers?
3. Bruges der stilistiske virkemidler som fx gentagelse, modsætning, paradoks eller overdivelse?
4. Bruges der billedsprog som fx metaforer, symboler, sammenligninger?
5. Er der rim? Hvis ja, hvilken slags rim? (bogstavrim, ørerim, ordrim)
6. Står rimene i et særligt mønster?
7. Hvem er fortælleren/fortællerne?
8. Hvilken stemning er der i digtet?
9. Hvad er budskabet helt overordnet?

Klassen diskuterer i plenum, hvad grupperne blev enige om i analysen af sangen, og de brainstormer, hvordan man kan skrive et nyt vers til sangen. Hvad skal overholdes, for at stemningen, rimmønstret, sprogbroen osv. passer til resten af sangteksten?

Eleverne går ud i de samme grupper som før og samarbejder om at skrive et ekstra vers til sangen. Verset skal ligne teksten fra sangen ”Vi Vandrer” mest muligt med hensyn til tema, stemning, fortællestil, sprogbrug og rimmønstre. Verset skal bestå af 10-11 linjer og ligesom i sangen slutte med linjerne:

*”For vi forlod alt det vi elsker, hader og kender forstenet
hænger hjertet bagved mens troen på frihed og lighed
driver os frem, og tager os af sted”*

Grupperne læser hver især deres bud på et ekstra vers højt for klassen.

8 // Refleksions- og diskussionsøvelse

Materialer: Computere samt udprint af Scene 4 (Kopiark 5) til alle.

Mest relevante fag: Dansk, samfundsfag og dramatik.

Niveau: Gymnasie og udskoling.

Formål: Denne øvelse har til formål at få eleverne til at reflektere over de små eller store mellemmenneskelige forskelle, der finder sted i såvel klasseværelset som ude i samfundet. Øvelsen skal udvikle deres kreative evner og introducere dem for en anderledes arbejdsform i forbindelse med personlig formidling.

Øvelse:

Eleverne læser manuskriptuddraget fra scene 4 højt i klassen, og klassen diskuterer kort, hvad det betyder, at "Mit Danmark er ikke dit Danmark", samt hvordan en collage over tekstuddraget ville se ud visuelt (eksempelvis Danmark oppefra, lufthavnen, en ankomsthale, en menneskemængde, trafiklys, kø, vinduesviskere, kviste osv.)

Eleverne får 30 minutter til individuelt at sammenklippe deres egne collager over "Mit Danmark". Hver elev skal lave én collage. De bruger computerens udklipningsværktøj "klippeværktøjer" og samler forskellige billeder og evt. overskrifter e.l. fra internettet til en collage i Word eller Google Docs.

Eleverne går sammen to og to og sammenligner deres collager. De skal hver især svare på følgende spørgsmål:

1. Hvordan er dit Danmark anderledes end mit?
2. Hvorfor har du valgt netop disse udklip til at repræsentere dit Danmark?
3. Hvorfor vil mit Danmark aldrig ligne dit Danmark?
4. Er der noget galt i, at vi ikke oplever det samme Danmark?

I dramatikfaget kan øvelsen evt. udbygges ved, at eleverne opfører sine collager ved at bruge klassekammeraterne som statuer eller "modellervoks", der skal ligne eller forme sig som de ting, der repræsenterer den enkelte elevs Danmark.

9 // Analyse- og skriveopgave

Materialer: Computere/tablets/smartphones e.l. til informations-søgning samt 7-8 printede kopier af kronikken ”Danmark er også mit land, men jeg bliver aldrig dansker”.

Mest relevante fag: Dansk og samfundsfag.

Niveau: Gymnasie.

Formål: Denne øvelse har til formål at udvikle elevernes evne til at analysere og fortolke i fællesskab samt træne deres skriftlige færdigheder og aktivere deres samfundskritiske sans.

Link til kronik fra Information: (3,1 NS)

> <https://www.information.dk/debat/2017/10/danmark-ogsaa-land-aldrig-dansker>

Forslag til lektie:

Linket til kronikken kan med fordel gives til eleverne på forhånd, så de kan læse den hjemme, inden de i timen skal arbejde med den i grupper.

Øvelse:

Læreren og eleverne taler i plenum om, hvad en kronik indeholder, og hvordan man analyserer en kronik. Noterne skrives på tavlen.

Eleverne sætter sig i grupper af 3-4 personer og genlæser kronikken.

Grupperne laver en klassisk analyse af kronikken og kigger på de væsentligste aspekter i henholdsvis indledningen, redegørelsen og diskussionen. De bliver enige om hovedargumenterne og diskuterer, hvordan de i kronikken bliver fremlagt.

Grupperne bliver enige om en ny problemstilling, som er inspireret af kronikken, og som tager udgangspunkt i ’mit Danmark’ eller ’det, at være dansk’.

Gruppernes analyser og problemstillinger tages op i plenum, og der skrives igen noter på tavlen.

Hurtigskrivning: Eleverne får 5 minutter til at brainstorme på hver deres computer eller notespapir. De skal skrive alt, de kan komme i tanke om, som man kan skrive i en kronik ud fra den udvalgte problemstilling.

Eleverne skal nu skrive en kronik-aflevering, hvor de opfylder de stilistiske krav til kronikken, og hvor de tager udgangspunkt i den læste kronik samt gruppearbejdet og noterne fra brainstormingen.

Kopiark 1

Uddrag fra »Udvandrerne«
Scene 12.
”HUDEN, MY LOVE”

WAHID

Der er over 7000 sprog i verden. Jeg kan tale fire.
Og selv hvis jeg lærte dem alle, ville der stadig kun være ét,
der var mit.
Mit modersmål. Selve det her. Huden.

JOSEPHINE

Og hvis huden bliver taget fra mig, hvad har jeg så? Jeg kan ikke tale
fra hjertet på andet end mit modersmål. Jeg kan ikke blive vred på
dansk. Jeg kan ikke nuancere på engelsk. Jeg er ikke sjov på tysk.
My love

WAHID

De sprog, vi lærer, er som tøj vi tager på kroppen.
Mon amour

JOSEPHINE

Sweatre, halstørklæder, varme sokker.
Gode at have.
My liefde

WAHID

Men modersmålet er selve huden.
En livsnødvendig kappe, der skærmer mig mod gift og vira.
Askim

JOSEPHINE

Kroppens egen solskærm, der kanaliserer selv de blideste berørin-
ger over i en følelse.
Mera pyara

WAHID

Mit modersmål er sproget for min første kærlighedserklæring.
Dashuria ime

Kopiark 1

JOSEPHINE

Sproget der bærer mine erindringer.

Habi

JOSEPHINE

Og det eneste sprog, jeg kan huske min mors sidste ord på.

Jacaylkayga

WAHID

Sig ikke, jeg ikke må lære mine børn det. Sig ikke, det er udansk. For det er mig. Det er alt det, der holder sammen på mig.

JOSEPHINE & WAHID

Det her er mit sprog.

Jeg har en stemme. Det er min stemme jeg taler med.

Det her er min stemme. Mit modersmål.

Min kærlighed

Kopiark 2

Uddrag fra »Udvandrerne«
Scene 13.
”NÅ!”

(Midt i et skænderi)

JULIE

Jeg sagde ikke nå! Jeg sagde nå!

CHRIS

Det er det samme ord.

JULIE

Nej ”nåååå” – som i ”ahaaaa” -

CHRIS

Men du sagde ikke ”nåååå!” Du sagde ”nå!”

JULIE

Jeg sagde kraftedeme ikke nå –

CHRIS

Du sagde ”nå”, ”nå”, jeg ved hvad jeg hørte.

JULIE

Nå. Nå, nå.

CHRIS

Det var hvad du sagde.

JULIE

Nå. (Hun mener hun er ligeglad, men det kunne godt lyde hen i retning af ”nå ja, jeg tog fejl).

CHRIS

(Tror hun forstår) YES! ”Nå!”

JULIE

Nej. Nå! Nå!!!

(Hun går. Han går. De fortryder, går tilbage til hinanden.
Ender i et forløsende NÅ.)

Kopiark 3

Uddrag fra »Udvandrerne«
Scene 17.
"HVA' SÅ, KAMMERAT?"

MEHMET

Min arbejdskammerat ser træt ud.

Ikke den træthed der manifesterer sig i kroppen efter en hård arbejdsdag eller et par dage med for lidt søvn. Det er en mere insistende træthed. Den træthed der maler mørke linjer i ansigtet på folk, der har sovet dårligt i ugevis, ligefrem måneder. Det er vist nok noget med, at konen er rendt. Eller at datteren har slået hånden af ham. Det er gætterier. Der er ingen, der reelt spørger til ham. De mener vel ikke, det er deres anliggende. Det rager vel reelt set ikke dem.

Jeg sætter mig ved samme bord som ham i kantinen.

Jeg vil gerne spørge ham, om han har det godt. Om jeg kan hjælpe. Han ser igen på mig.

(Rømmer sig. Siger det følgende, det kursiverede, på dansk med meget kraftig accent. Nogle af ordene finder han ikke på dansk, men må sige på tyrkisk.)

Min ven. Hvordan går det?

Jeg vil det godt hvordan du har det. Ik' os'.

Jeg har aldrig fortæller til nogen.

De ska ik tænke til mig

Men jeg os har min problem.

Jeg vil det godt hvordan du er.

Min kuna hun er i Tyrkiya

Min barn er i Turkiya.

Beni özlüyörlar (de savner mig).

De savnar mig.

Min kona ringer til mig hun siger jeg hader dig.

Aldrig jeg vil tilgjah dig.

Din børn de lover glemme til dig.

Du kun tænker på penge

Penge penge penge.

Aldrig du få nok.

Tssssss. Kvinder.

Men nogen gang jeg tænker, måske det rigtigt. Jeg er meget glad.

Her i Denimark. Jeg har frihed. Jeg elsker min liv. Aldrig jeg har været så glad. Jeg har sagt til dem. Kom... kom mange gange... Denmark du er smuk... Så bagefter I kom se jeg er glad... fået succes... de

Kopiark 3

lover respekt på mig her. Jeg er vigtig. Min familie vil gerne ha' jeg skal rejse...?

(Uden accent igen:)

Min arbejdskammerat klør sig på kinden med hånden, der holder gafflen.

JOSEPHINE

Jeg forstår sgu ikke, hvad du siger, Mehmet,

MEHMET

-Siger han.

Jeg smiler. (med accent) "Hvad så, min ven?" siger jeg.

Han nikker, smiler kort, skraber tallerkenen ren og rejser sig.

Jeg spiser i fred og ro.

Kopiark 4

Uddrag fra »Udvandrerne«
Scene 1.
”VI VANDRER”

WAHID

Nogen vil sige, vi vandrer af nød
At vi aldrig har haft noget valg,
og på den måde har været forbandet
Men vi ku’ da let ha’ valgt at strejfe om
som hunde, der aldrig har kendt til andet.
Blevet stående, gående det samme sted
Krybende, krympende på samme bred
Taget kedsomhed og frygten med.
Taget livet, som det nu blev - oppefra og ned
accepteret vores armod, og barfodet
siden lægge os til at dø, hvor end vi nu stod.
Men vi forlod
alt det vi elsker og kender
forstenet hænger
hjertet bagved
mens troen på et bedre liv driver os fremad, tager os af sted

Og I kan råbe ad os: Puds lige glorien!
men det er vores vandringer, der ændrer historien.

JOSEPHINE (sang)

Jeg vandrer alene
Vandrer i flok
Vandrer imod
imod alle odds
Hen over havet
går jeg i trods
Går over mine grænser

ALLE

Vi ku’ ha’ drysset tiden væk, valgt at luske rundt bag andre
Haft det fint med hverken at gøre forskel eller gavn
Vi ku’ ha’ drysset tiden væk, valgt at luske rundt bag andre
Sågar valgt at marchere i et andet menneskes navn

Kopiark 4

JOSEPHINE

Vi vandrer så langt, som lænkerne rækker
trækker til hovedet falder af
eller benene knækker
til sjælen brækker eller hjertet flækker
Vi går, for så længe vi går, går vi ikke til grunde
Ingen kommer langt her i livet,
hvis de altid bare bli'r, hvor de kan bunde
Og vi ku' så let ha' ladet os såre og forbløde
over alt det shit vores vandring måtte afføde
Kløvet på midten og spiddet i ryggen
vender vi med stolthed den anden kind til, i vores jagt på lykken
For vi forlod alt det vi elsker, hader og kender
forstenet hænger
hjertet bagved
mens troen på frihed og lighed driver os frem, og tager os af sted
Vi vandrer så langt, som lænkerne rækker
trækker til hovedet falder af
eller benene knækker

og I kan råbe ad os: Puds lige glorien!
men det er vores vandringer, der ændrer historien.

WAHID (sang)

Jeg vandrer alene
Vandrer i flok
Vandrer imod
imod alle odds
Hen over havet
går jeg i trods
Går over mine grænser

ALLE

Vi ku' ha' drysset tiden væk, valgt at luske rundt bag andre
Haft det fint med hverken at gøre forskel eller gavn
Vi ku' ha' drysset tiden væk, valgt at luske rundt bag andre
Sågar valgt at marchere i et andet menneskes navn

Kopiark 5

Uddrag fra »Udvandrerne«
Scene 4.

”MIT DANMARK ER IKKE DIT DANMARK”

GALA

Vi bor inden for de samme grænser. I samme region.
Måske endda i den samme bydel.
Men mit Danmark er ikke dit Danmark.

Mit Danmark er en ankomsthal.
Jeg sov under indflyvningen. Mit første indtryk af landet vil for evig
og altid være ankomsthallen. Den kolde, tørre luft. De hårde klinker
i de lange gange. Menneskerne der springer fremad, næsten blå i
hovederne. Deres blege ansigter, der en gang imellem ser op. Så ned.
Men aldrig på dig, mere igennem eller forbi.

Vi holder i kø hele vejen.
Mørket udenfor. Kun trafiklysene i de regnvåde gader, der farver
asfalten rød.
Alle er pakket ind i uld og polyester.
Vinduesviskerne skubber fluekadavere og tørre kviste frem og
tilbage over ruden.
Hvad der plejer at være liv, er nu dødt.
Intet bekendt. Alt fremmed.
Det er mit Danmark.

Mit Danmark er ikke dit Danmark.
Ligesom dit Danmark ikke er det samme som naboens.
Der er over fem millioner versioner af Danmark.
Og for det menneske der rejser hertil i morgen – bliver Danmark
alligevel et andet.